

I.O. ТАРАСЕНКО,
д.е.н., професор, Київський національний університет технологій та дизайну,
М.О. ЧЕРНИШОВ,
студент, Київський національний університет технологій та дизайну

Теорія та практика управління фінансовою безпекою банку

Статтю присвячено теоретичним питанням фінансової безпеки банку. Розглянуто наукові підходи щодо дослідження проблематики фінансової безпеки як банківської системи в цілому, так і окремої банківської установи.

Ключові слова: безпека, економічна безпека, фінансова безпека, класифікація загроз фінансовій безпеці, банківський ризик, система банківських ризиків.

I.A. ТАРАСЕНКО,
д.э.н., профессор, Киевский национальный университет технологий и дизайна,
Н.А. ЧЕРНЫШЕВ,
студент, Киевский национальный университет технологий и дизайна

Теория и практика управления финансовой безопасностью банка

Статья посвящена теоретическим вопросам финансовой безопасности банка. Рассмотрены научные подходы к исследованию проблематики финансовой безопасности как банковской системы в целом, так и отдельного банковского учреждения.

Ключевые слова: безопасность, экономическая безопасность, финансовая безопасность, классификация угроз финансовой безопасности, банковский риск, система банковских рисков.

I. TARASENKO,
Ph.D., professor, Kyiv National University of Technology and Design,
N. CHERNYSHOV,
student, Kyiv National University of Technology and Design

Theory and practice of the bank's financial security management

The article is devoted to theoretical issues of the bank's financial security. Considered scientific approaches to the study of financial security issues as the banking system as a whole, as well as a separate institution.

Keywords: security, economic security, financial security, the classification of financial security risk, bank risk, bank risk system.

Постановка проблеми. В умовах світової фінансової кризи багато банків опинилися особливо чутливими до кризових подій, тому оцінка забезпечення надійності стала однією з найбільш актуальних проблем. Надійність кредитної установи нерозривно пов'язана з його фінансово-економічною стійкістю і рівнем розвитку системи фінансової безпеки. Проблема забезпечення фінансово-економічної безпеки банків в умовах євроінтеграції України є відносно новим напрямом наукових досліджень української спільноти. Актуальність даного питання зумовлена необхідністю реалізації національних інтересів щодо створення конкурентоспроможної, соціально орієнтованої ринкової економіки та забезпечення постійного зростання рівня життя і добробуту населення.

Аналіз досліджень та публікацій. Дослідженнями у сфері фінансової безпеки на рівні держави, підприємств і меншою мірою банків займалися такі вчені: С.І. Адаменко, Д.А. Артеменко, О.І. Барановський, І.О. Бланк, О.Д. Василик, П.А. Герасимов, К.С. Горячева, А.О. Єпіфанов, М.М. Єрмошенко, У.Г. Крижанів-

ська, Є.В. Новосядло, Б.А. Райзберг, О.О. Терещенко, С.Я. Салига, І.В. Сало, Є.А. Уткін та ін.

Аналіз публікацій таких авторів як Болгар Т.М., Ващенко Н.В., Донець Л.І., Дмитров С.О., Духов В.Є., Зубок М.І., Медвідь Т.А., Мігус І.П., Побережний С.М., Пластун О.Л., Сумець Л.М., Тумар М.Б., Худолій Л.М., показав, що незважаючи на велику кількість робіт українських та зарубіжних вчених, єдиного підходу до визначення системи управління фінансовою безпекою банківських установ немає.

Метою статті є дослідження сутності фінансової безпеки банків з метою розробки пропозицій щодо удосконалення системи управління фінансовою безпекою банківських установ на сучасному етапі економічних реформ в Україні.

Виклад основного матеріалу. Практична значимість фінансової безпеки в сучасних умовах вимагає розкриття її змісту. Це передбачає звернення до поняття «фінансова безпека» як до категорії, що відображає певні відносини. Проте, в науковій економічній літературі на даний час відсутнє єдине визначення фінансової безпе-

ки. Таке поняття, як влучно зазначив один з дослідників цієї проблеми, доктор економічних наук В.Л. Тамбовцев, належить до числа тих, що відображають на рівні певної системи «совокупность свойств состояния ее производственной подсистемы, обеспечивающую возможность достижения целей всей системы» [1].

Як вважають М.Ілляш, О.Єременко [2], безпека банку – це система заходів, які забезпечують захищеність інтересів власників, клієнтів, працівників і керівництва банку від зовнішніх і внутрішніх загроз. Рівень захищеності характеризується здатністю банку протистояти спробам як прямого несанкціонованого проникнення до приміщень банку зі злочинною метою, так і спробам завдати шкоди банку з боку конкурентів і кримінальних структур шляхом втручання в банківську діяльність, набуття впливу на банк із метою здійснення фінансових афер і махінацій, відмивання «брудних грошей», незаконних переказів їх за кордон тощо.

М.І.Зубок [3] трактує безпеку банківської діяльності як: стан стійкої життєдіяльності, за якого забезпечується реалізація мети банку та основних його інтересів, захист від внутрішніх і зовнішніх дестабілізуючих факторів незалежно від умов функціонування; власність своєчасно й адекватно реагувати на всі негативні прояви внутрішнього і зовнішнього середовища банку; здатність протистояти різним посяганням на власність, діяльність та імідж банку, створювати ефективний захист від внутрішніх і зовнішніх загроз.

Отже, фінансова безпека банку – це сукупність умов, за яких потенційно небезпечні для фінансового стану банку дії чи обставини, попереджені чи зведені до такого рівня, за якого вони не здатні завдати шкоди встановленому порядку функціонування банку, збереженню й відтворенню його майна та інфраструктури, перешкодити досягненню банком статутних цілей.

Фінансова безпека постає як синтетична категорія економічної теорії, політології та фінансової науки, яка відображає відносини, що визначають фінансову незалежність або залежність, стабільність або вразливість, економічний примус або економічний суверенітет і подібні явища, так чи інакше пов'язані з фінансовою безпекою.

Формування ринкової економіки в Україні, а також ослаблення системи державного регулювання за її станом сприяло значному зростанню кількісних і якісних загроз фінансовій безпеці.

Забезпечення фінансової безпеки полягає в зміцненні капітальної бази, ліквідності і платоспроможності банку, у якісному менеджменті. Найбільш важливим показником надійності банку є достатність капіталу. Капітал виконує захисну функцію для банку, що дозволяє банку продовжувати функціонувати, виконувати свої операції, незважаючи на втрати. Капітал банку – це

гарант його надійності та кредитоспроможності. Якщо банк прагне до збільшення розміру позик, то в першу чергу він повинен збільшити розмір власних коштів.

Для оцінки показника достатності капіталу розраховується норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу – Н2. Мінімальне значення, встановлене НБУ за цим нормативом, не може знижуватися нижче 10% [4].

Норматив достатності капіталу розраховується як співвідношення власних коштів (капіталу) і активів банку, скоригованих наступним чином: по-перше, активи беруться за вирахуванням резервів, вже створених за цими активами; по-друге, всі активи банку поділяються на п'ять груп ризику, по кожній з яких встановлюється свій коефіцієнт в залежності від рівня ризику (значення коефіцієнтів варіюється від 0 до 1,5) [4].

Наступним показником надійності банку є ліквідність кредитної організації. Цей показник описують три нормативи: миттєва ліквідність – Н4 (не менше 20%), що показує відношення високоліквідних активів банку до пасивів за рахунками до запитання і обмежує ризик втрати ліквідності банку протягом одного операційного дня; поточна ліквідність – Н5 (не менше 40%), який показує відношення ліквідних активів банку до пасивів по рахунках до запитання з терміном до 30 календарних днів та обмежує ризик втрати ліквідності банку протягом найближчих до дати розрахунку нормативу 30 календарних днів; короткострокова ліквідність – Н6 (не менше 60%) [4].

Разом з поняттям ліквідності банку важливо розглянути платоспроможність банку. Помилково вважати, що наявність ліквідних активів банку завжди гарантує можливість банку бути платоспроможним за своїми зобов'язаннями. У будь-якого банку частина коштів знаходиться в касі банку і на кореспондентському рахунку НБУ. Оскільки дані активи не приносять дохід банку, то тримати великі суми на цих рахунках банку не вигідно. Дестабілізація ринку або поява якоїсь негативної інформації про банк може привести до кризи ліквідності в результаті масового вилучення готівки з боку клієнтів. Але і відсутність ліквідних активів не завжди свідчить про нездатність банку платити за своїми зобов'язаннями, оскільки існує можливість взяти кредити у інших банків і тим самим розплатитися за своїми зобов'язаннями перед клієнтами.

Грамотне управління ліквідністю банку дозволяє запобігти ситуації, коли рівень ліквідності є недостатнім або надто високим. У загальному випадку недостатній рівень ліквідності може призвести до неплатоспроможності банку, а надто високий рівень – негативно вплинути на прибутковість банку [5].

Важливим критерієм для забезпечення фінансової безпеки банку є грамотний банківський менеджмент.

Високий рівень менеджменту передбачає наявність кваліфікованих фахівців і раціональної організаційної структури банку, що дозволяє на належному рівні вирішувати стратегічні і поточні завдання банку.

Розглядаючи фінансову безпеку як економічну категорію слід зазначити, що вона включає в себе поняття фінансової стійкості, тобто фінансова стійкість банку є важливою умовою забезпечення його фінансової безпеки.

Методи забезпечення фінансової стійкості поділяються на внутрішні і зовнішні. У свою чергу, внутрішні методи забезпечення фінансової безпеки можуть бути представлені групами регулюючих (управління активами і пасивами банку; оптимізація ресурсів; диверсифікація діяльності, інші) і стабілізуючих (формування страхових резервів; підвищення прибутковості; ефективність менеджменту; зниження рівня ризику, інші). Даний варіант поділу має свої недоліки, оскільки ігнорує інструменти фінансового менеджменту. Згідно іншого підходу [6] виокремлюють зовнішні інструменти забезпечення фінансової безпеки банків, до яких можна віднести банківський контроль, банківський нагляд і банківське регулювання.

Розглядаючи класифікацію зовнішніх інструментів, що впливають на банки і банківську систему, Глушкова Н.Б. пропонує підхід, виокремлюючи, як і в випадку з внутрішніми інструментами, дві групи [7]: (1) Регулюючі (грошово-кредитні, правові і економічні); (2) Стабілізуючі (реєстрація, ліцензування, реорганізація).

У даній класифікації методи перетинаються один з іншим, часто дублюючи функції один одного. Враховуючи особливу значимість ліквідності у забезпеченні стабільності банків і банківської системи в цілому, регулювання її рівня здійснюється не лише самими банками, але й НБУ за допомогою обов'язкових економічних нормативів: миттєвої, поточної і короткострокової ліквідності, граничні значення яких є однаковими для всіх вітчизняних банків і характеризують певні співвідношення між різними статтями активу та пасиву балансу банку, відображаючи стан його ліквідності на певну дату [8]. Очевидно, що лише констатації фактів, які вже відбулися, не може бути достатньо для підтримання платоспроможності та фінансової стабільності банків у довгостроковому періоді. Тобто банк має не лише оперативну усувати проблеми, виявлені за показниками ліквідності, а й здійснювати прогнозування її параметрів як на основі таблиць відповідності активів і пасивів за строками погашення, так і за допомогою системи економіко-математичних та економіко-статистичних моделей. Отже, управління ліквідністю необхідно здійснювати за результатами аналізу відповідних показників шляхом внесення оперативних змін у процес активно-пасивних операцій [9]. Тому, при визначенні базової класифікації перевагу слід

віддати загальноприйнятій методології, відповідно до якої основними зовнішніми інструментами впливу на банки і банківську систему є банківське регулювання, нагляд і контроль [10].

Слід зазначити, що в даному підході до класифікації зовнішніх інструментів, що впливають на банки і банківську систему, серед вчених-економістів немає повної згоди, оскільки деякі дослідники фактично ставлять знак рівності між цими двома групами, об'єднуючи їх під одним поняттям – банківське регулювання.

На нашу думку, такий підхід потребує уточнення, оскільки банківське регулювання, банківський контроль і банківський нагляд – це різні види діяльності, спрямовані на виконання різних завдань, які мають одну мету – забезпечення фінансової безпеки в окремо взятому банку або банківській системі країни в цілому.

Зовнішні інструменти забезпечення фінансової безпеки банків спрямовані на: створення законодавчих та інших умов, які дозволяють банкам реалізувати свої економічні інтереси і створюють умови для недопущення перевищення якогось критичного рівня ризикованості їх діяльності; вплив на операції банків шляхом грошово-кредитного регулювання, яке з одного боку впливає на обсяг і структуру грошової маси в обігу, з іншого – на обсяг ресурсів банків; забезпечення ефективного банківського нагляду згідно з базовими принципами Базельського комітету [11] та чинного законодавства України [12] шляхом поєднання початкового контролю, безвізного нагляду, виїзного контролю і системного аналізу діяльності банку.

Розглянемо систему управління фінансовою безпекою Публічного акціонерного товариства «Державний ощадний банк України». АТ «Ощадбанк» – один із найбільших фінансових інститутів української держави, що має найрозгалуженішу мережу установ – понад 4200. Державний банк сьогодні – символ стабільності та надійності. За основними показниками своєї діяльності він входить у трійку лідерів вітчизняного банківського ринку.

Публічне акціонерне товариство «Державний ощадний банк України» протягом 2013 року має позитивні фінансові результати діяльності. Протягом 2014–2015 років діяльність банку була збитковою з тенденцією до зростання збитків. Протягом 2013–2014 років ROA скорочується, тобто віддача від вкладених активів зменшується, але вже у 2015 році вона зростає до $-7,712\%$ (рис. 1).

За рейтингом надійності фінансових установ АТ «Ощадбанк», балансуючи між середнім і високим рівнем життєздатності, цього разу виявився в групі В, але в безпосередній близькості до лідерів. Найбільший державний банк країни, незважаючи на значні показники фінансової підтримки й капіталізацію, має

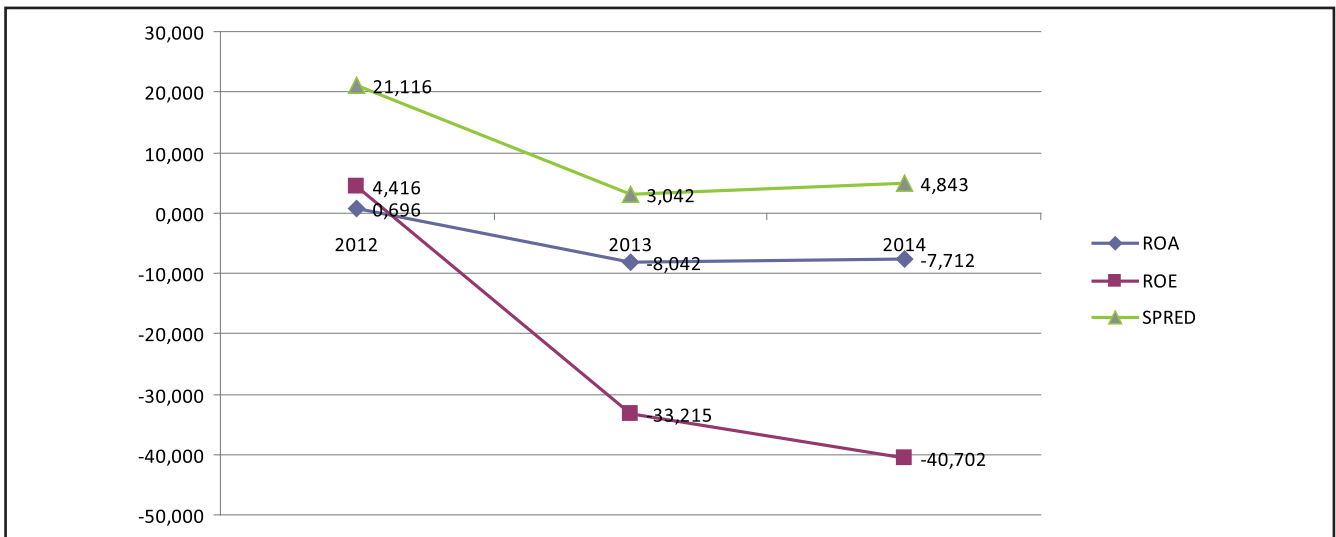

Рисунок 1. Динаміка показників прибутковості АТ «Ощадбанк» протягом 2013–2015 років, % (складено за даними [13])

порівняно великий обсяг неробочих активів. У 2015 році банк реструктуризував зовнішній борг по двох випусках єврооблігацій і субординованого кредиту на загальну суму \$1,3 млрд. Наприкінці минулого року Національний банк України наклав штраф на АТ «Ощадбанк» у сумі 3 млн грн. у зв'язку з виведенням капіталу. У НБУ підтвердили, що це була трансакція на \$40 млн. В табл. 1 наведено кредитні рейтинги АТ «Ощадбанк».

Отже, за всіма рейтингами надійності АТ «Ощадбанк» (далі – Банк) знаходиться на середньому рівні, так само це стосується і кредитного рейтингу фінансової установи [13].

Банк управляє ліквідністю централізовано на рівні Головного офісу, консолідовано та в розрізі валют. Для цього на постійній основі здійснюється ідентифікація, оцінка, контроль та моніторинг ризику ліквідності. Зокрема, регулярно обчислюються контрактні та очікувані грошові потоки, аналізуються розриви ліквідності (GAP-аналіз), а також здійснюється планування та прогнозування ліквідності Банку. Окрім цього, Банк проводить моделювання сценаріїв та стрес-тестування для визначення стійкості до негативних ситуацій на грошово-депозитному ринку, для яких Банком розробляється та впроваджується план дій на випадок кризи ліквідності.

Встановлені внутрішні нормативні вимоги Банку до управління ліквідністю відповідають вимогам НБУ та забезпечують необхідний контроль щодо ризику ліквідності. Управління ринкових ризиків на регулярній основі здійснює моніторинг та контроль за станом виконання нормативних вимог до ліквідності, зокрема лімітів на розриви ліквідності Банку, а також здійснює аналіз та прогнозування ризику ліквідності. Оперативне управління ліквідністю Банку здійснює Департамент Казначейства Банку, в той час як управлінські рішення щодо управління середньо- та довгостроковою ліквідністю, зокрема відносно встановлення лімітів щодо ризику ліквідності, планування ресурсної бази Банку, структури активів та пасивів, тощо, приймаються Комітетом з управління активами та пасивами (КУАП).

За результатами аналізу досвіду управління фінансовою безпекою ПАТ «Приватбанк» [14] для АТ «Ощадбанк» пропонується внутрішня система контролю за ліквідністю, яка регламентована наступними документами та діє в установленому режимі (табл. 2).

Пропонованою внутрішньою системою контролю за ліквідністю передбачається аналіз можливих причин, що призводять до кризи, ознак кризової ситуації, а також розробка плану оперативних та перспективних організаційних та управлінських заходів для локалізації кризових проявів і остаточної їхньої ліквідації з

Таблиця 1. Кредитні рейтинги АТ «Ощадбанк»

Зведений кредитний рейтинг	Значення	Дата
Зведений рейтинг	uaBBB	2016-07-12
Рейтинги міжнародних РА	Значення	Дата
Рейтинг від Fitch	AA-(ukr)	2015-09-14
Рейтинг від Moody's	Saa2.ua	2015-11-24
Рейтинги уповноважених РА	Значення	Дата
Рейтинг від IBI-рейтинг	suspended	2015-08-31
Рейтинг від UCRA	withdrawn	2013-08-01

Таблиця 2. Внутрішня система контролю за ліквідністю

Документ	Режим дії
Політика управління ліквідністю	<ul style="list-style-type: none"> – принципи і методи управління та нагляду за ризиком ліквідності – комплекс заходів, які застосовує банк з метою оцінки та управління ризиком ліквідності – відповідальні служби та розподіл їх повноважень в процесі управління даним ризиком
Процедура розрахунку, управління та контролю ліквідності банку	<ul style="list-style-type: none"> – конкретний порядок застосування заходів з управління та контролю ризику ліквідності в умовах облікового і програмного середовища – кількісне значення показника ризику ліквідності (CPA) – застосування заходів впливу при порушенні з боку РП показника ризику ліквідності (CPA) – порядок взаємодії підрозділів банку у процесі управління ризиком ліквідності – напрямки та механізми регулювання стану ліквідності банку
План першочергових заходів при виникненні кризи ліквідності	<ul style="list-style-type: none"> – введення стану антикризового управління – проведення інвентаризації активів, пасивів, позабалансових зобов'язань та вимог, а також адміністративно-господарських витрат Банку – прийняття рішення про залучення міжбанківських ресурсів за ставками, що вище ринкових, підвищення ставок за клієнтськими депозитами – реалізація ліквідних активів – проведення переговорів з НБУ щодо можливості рефінансування Банку з метою підтримання поточної ліквідності та платоспроможності на період кризи ліквідності – звернення до НБУ за отриманням стабілізаційного кредиту – визначення джерела підкріплення Банку готівковими коштами для безперервної роботи операційної каси – забезпечення жорсткого контролю за виконанням договірних умов за активними операціями – проведення роботи по досягненню домовленостей з клієнтами щодо призупинення раніше відкритих кредитних ліній – досягнення домовленості зі стратегічними клієнтами Банку про продовження терміну дії діючих депозитних угод з метою їх переоформлення з короткострокових на довгострокові – проведення заходів з реструктуризації вимог у бік скорочення строків

визначенням відповідальних служб за конкретні заходи, порядку їхньої взаємодії по досягненню поставленої мети – повернення банку в режим нормальної ділової активності.

За результатами аналізу зроблено висновок, що основними характеристиками фінансової безпеки Публічного акціонерного товариства «Державний ощадний банк України», є:

- базові характеристики – збереження організаційної цілісності і функціональності;
- самостійність у визначенні цілей банку, що визначають напрями його розвитку;
- корпоративна соціальна і екологічна відповідальність;
- здатність виконувати зобов'язання навіть в умовах негативної зміни факторів внутрішнього і зовнішнього середовища.

Проаналізовані загрози фінансовій безпеці вимагають адекватних засобів реагування на них. З огляду на це, удосконалення методології та практики управління банківськими ризиками із врахуванням динамічності зовнішнього середовища та національних реалій належить до числа першочергових завдань сучасної фінансової науки.

Висновки

Проблема виміру банківської безпеки набуває великої значущості і актуальності. Від адекватної оцінки наявного рівня банківської безпеки багато в чому залежить повнота, своєчасність і результативність управлінських заходів із ліквідації, попередження і за-

побігання наявним і потенційним загрозам банківської системі, а відтак – і господарському комплексу та соціальній сфері України.

Таким чином, в статті розглянуто зовнішні і внутрішні методи й інструменти забезпечення фінансової безпеки банків і банківської системи в цілому. Можна відзначити, що існує досить великий інструментарій, який дозволяє забезпечити фінансову безпеку банків. У той же час, проведене нами дослідження показало, що наявні наукові праці в даній області розрізнені та розглядають лише окремі аспекти даної проблеми.

Список використаних джерел

1. Тамбовцев В.Л. Объект экономической безопасности России // Вопр. экономики. 1994
2. Ілляш М. Першій українській енциклопедії банківської справи – 10 років [Текст] / М.Ілляш, О.Єременко // Вісник Національного банку України. – 2011. – № 5. – С. 63–64.
3. Зубок М.І. Безпека банківської діяльності: підруч. / М.І. Зубок, С.М. Яременко; гол. ред. кол. Діба М.І. – К.: КНЕУ, 2012. – 473 с.
4. Офіційний сайт НБУ.– Режим доступу: <https://bank.gov.ua>
5. Рыбак В. С. Обеспечение собственной финансовой безопасности коммерческим банком // Молодой ученый. – 2014. – №21. – С. 417–419.
6. Гаруст Ю. В. Фінансово-економічна безпека як запорука сталого розвитку банківської установи / Ю. В. Гаруст, Л. М. Білодід // Форум права. – 2016. – № 1. – С. 42–48 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_1_9.pdf

7. Глушкова Н.Б. Банковское дело: Учебное пособие. – 2009. – 438 с.

8. Постанова НБУ «Про схвалення Методики розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні» від 2.06.2009 р. № 315 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

9. Ключко Л. А. Моделювання фінансової стійкості комерційного банку на підставі кількісного аналізу та прогнозування тенденцій основних показників його діяльності [Текст] / Л. А. Ключко // Вісник Національного банку України. – 2000. – № 5. – С. 55–56.

10. Якуб'як І.М. Сучасні загрози фінансової безпеки комерційних банків України та методи їх управління / І.М. Якуб'як // «Науковий огляд». – 2014. – № 6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://naukajournal.org>.

11. Базові принципи ефективного нагляду за банківською діяльністю. Консультативний лист Базельського комітету по банківському регулюванню // Бізнес та банки. – 1997. – № 21. – С. 4

12. Закон України «Про Національний банк України» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України; Закон від 20.05.1999 № 679–XIV – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

13. Офіційний сайт Публічного акціонерного товариства «Державний ощадний банк України». – Режим доступу // www.oschadbank.ua/ – Заголовок з екрану.

14. Офіційний сайт Публічного акціонерного товариства КБ «Приватбанк». – Режим доступу // www.privatbank.ua/ – Заголовок з екрану.

І.Є. ЧУРКІНА,

*д.е.н., доцент кафедри фінансів, грошового обігу та кредиту
Одеського торговельно-економічного інституту КНТЕУ*

Сучасні тенденції інституційного розвитку бюджетної системи України

Розглянуто теоретичні засади інституційної структури бюджетної системи, визначені особливості трансформації інституційної архітектури бюджетної системи України, основні проблеми інституційного характеру на сучасному етапі, встановлена необхідність створення надійної інституційної основи бюджетної системи, агрегованої зі змінами в економіці, в цілях збереження фінансової стабільності та розширення конкурентних можливостей країни в системі глобальної економіки. Визначено необхідність та особливості функціонування в сучасному інституційному середовищі таких специфічних інститутів, як інститути розвитку бюджетної системи та інститут спроможності влади до інтеграції бюджетної системи України до європейського економічного простору.

Ключові слова: бюджетна система, інституційна архітектура бюджетної системи, інститути бюджетної системи.

І.Є. ЧУРКІНА,

*д.э.н., доцент кафедры финансов, денежного обращения и кредита
Одесского торгово-экономического института КНТЕУ*

Современные тенденции институционального развития бюджетной системы Украины

Рассмотрены теоретические основы институциональной структуры бюджетной системы, определены особенности трансформации институциональной архитектуры бюджетной системы Украины, основные проблемы институционального характера на современном этапе, установлена необходимость создания надежной институциональной основы бюджетной системы, агрегированной с изменениями в экономике, в целях сохранения финансовой стабильности и расширения конкурентных возможностей страны в системе глобальной экономики. Определена необходимость и особенности функционирования в современной институциональной среде таких специфических институтов, как институты развития бюджетной системы и институт способности власти к интеграции бюджетной системы Украины в европейское экономическое пространство.

Ключевые слова: бюджетная система, институциональная архитектура бюджетной системы, институты бюджетной системы.

I. CHURKINA,

*Doctor of Economic, associate professor of Finance, Monetary and credit Department,
Odessa Trade and Economic Institute KNTU*

Modern trends in institutional development the budgetary system of Ukraine

The theoretical foundations of the institutional structure of the budgetary system, defined features of the transformation of the institutional architecture of the budgetary system of Ukraine, the major institutional problems, which at the present stage, identified the need for a reliable institutional framework of the budgetary